

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:
12/677- 1-

Deres ref.:

Dato:
30.03.2012

Vernepliktsreglene i lys av likestillingsloven

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til telefonhenvendelsen din den 23. mars 2012. Du spør om ikke vernepliktsreglene innebærer en forskjellsbehandling av menn, og ønsker å vite ombudets ståsted i saken.

Det følger av vernepliktsloven at det bare er menn som er vernepliktige. Ombudet håndhever blant annet likestillingsloven som forbyr direkte og indirekte forskjellsbehandling på grunn av kjønn. Likestillings- og diskrimineringsombudets synspunkt på dette området er at verneplikt bare for menn er i strid med prinsippet om likestilling mellom kjønnene, og at dagens ordning er diskriminerende mot menn etter likestillingsloven.

Ombudet har gått inn for obligatorisk verneplikt for både kvinner og menn, se for eksempel: <http://www.dagbladet.no/nyheter/2002/10/31/352695.html>.

Det er imidlertid et grunnleggende prinsipp i norsk rett at en særlov ved motstrid går foran en generell lov. Likestillingsloven er en generell lov, mens vernepliktsloven er en særlov på sitt område. Vernepliktsloven vil derfor gjelde foran likestillingsloven og ombudet kan derfor ikke behandle saker som omhandler dette. Dette særskilt når Stortinget har vurdert spørsmålet om forskjellsbehandling på grunn av kjønn i forbindelse med stortingsbehandlingen av vernepliktsloven.

Ettersom forskjellsbehandlingen av kvinner og menn i forbindelse med verneplikt er lovfestet, må det en lovendring til for å endre rettstilstanden. Det er en oppgave for de politiske myndigheter. Likestillings- og diskrimineringsombudet kan ikke pålegge Stortinget å endre loven. Selv om ombudet gjentatte ganger har tatt opp med myndighetene at vernepliktsloven er kjønnsdiskriminerende har dette ikke medført politisk vilje for å endre regelverket.

I 2010 ble det imidlertid innført sesjonsplikt for kvinner, sammen med en todeling av sesjonsordningen i Forsvaret. Utviklingen kan tyde på en gradvis økning av vilje til å sikre større likestilling i forsvaret.

Ombudet takker for henvendelsen din og håper denne veiledningen har vært til hjelp for deg.

Vennlig hilsen